

(2)

ශ්‍රී ලංකාවේ ද්විකපාට බෙල්ලන් පිළිබඳ සමාජ පුරාවිද්‍යාත්මක උපයෝගිතාව

දිනේෂා නීලනයනී අමරතුංග

සිව් වැනි වසර

dineshanayaniamarathunga@gmail.com

දුර අතීතයේ පටන් ම මිනිසා විසින් සිය අවශ්‍යතා ඉටු කර ගැනීම සඳහා විවිධ ස්වභාවික ද්‍රව්‍ය උපයෝගී කර ගෙන තිබේ. මේ සඳහා ඔවුන්ට විවිධ සබඳතා ගොඩ නගාගැනීමට සිදු විය. ඒ අනුව තොරතුරු අධ්‍යයනයේ දී අතීත මානවයා ගොඩබිම සමඟ පමණක් නොව සමුද්‍රය සමඟ ද සබඳතා පවත්වා ඇති බවට ඓතිහාසික මෙන් ම පුරාවිද්‍යාත්මක දත්ත මගින් ද අනාවරණය වී ඇත. එහි ඉතිහාසය ප්‍රාග් ඓතිහාසික යුගය දක්වා ම දිව යන බව පැහැදිලි කරුණකි. වෙරළාසන්න පෙදෙස් ආශ්‍රිත ව සහ රට අභ්‍යන්තරයේ ඇති පුරාවිද්‍යා ක්ෂේත්‍රයන්ගෙන් මුහුදු සතුන්ගේ අවශේෂයන් විශාල ප්‍රමාණයක් හමු වී ඇත. මෙහි දී අවධානය යොමු කර ඇත්තේ ප්‍රධාන සමුද්‍ර මෘද්වංශී පංතියක් වන ද්විකපාටකයන් පිළිබඳව ය. මෙහි දී අතීත මානවයා ද්විකපාටකයන් කෙරෙහි දැක් වූ සමාජ හා පුරාවිද්‍යාත්මක උපයෝගිතාවය පිළිබඳ ව මෙම රචනයේ දී මූලික වශයෙන් අවධානයට යොමු කර ඇත.

ශ්‍රී ලංකාවේ ද්විකපාටකයන්ගේ කවච සහ ඔවුන්ගේ මාංශ භාවිතය ප්‍රාග් ඓතිහාසික යුගය දක්වා දිව යයි. එ නම් අතීතයේ පටන් සමුද්‍රික සම්පත් භාවිතය සහ වෙරළබඩ කලාපය සමඟ අන්තර් සම්බන්ධතාව මෙයින් නිරූපණය වේ. මේ සාමුද්‍රික සම්පත් අතර ද්විකපාටකයන්ට විශේෂ ස්ථානයක් හිමි ව ඇත. එ නම් වෙරළාසන්න පෙදෙස්වලින් රට අභ්‍යන්තරයෙනුත් මොවුන් පිළිබඳ සාධක හමුවී තිබෙයි. ද්විකපාටකයන් පිළිබඳ හමුවන සාධක අනුව ඔවුන් එක් උපයෝගිතාවක් මත රඳා නොපවතින බව හඳුනා ගත හැකි ය. ඒ අනුව අතීතයේ පටන් ම ද්විකපාටකයන් බෙල්ලන් විවිධ උපයෝගිතාවන් සඳහා මිනිසා විසින් භාවිත කර ඇති බවට හමුවන සාධක අනුව පැහැදිලි වේ. මෙම තත්ත්වය සනාථ කිරීම සඳහා පහත හේතූන් පෙන්වා දීමට හැකි ය.

- පූජනීය වස්තුවක් වශයෙන් භාවිතා කිරීම.
- ආහාරයන් සඳහා භාවිත කිරීම.
- මුතු ලබා ගැනීම සඳහා.
- ආහරණ ලෙස භාවිත කිරීම.
- අභිචාර ක්‍රමයක් ලෙස භාවිත කිරීම.
- බදාම සවි කිරීම සඳහා.

- ආර්ථික මාධ්‍යයක් වශයෙන් භාවිත කිරීම සහ ඇතැම් රටවල ගණනය කිරීම් සඳහා ද බෙලි කවච යොදා ගැනීම

පූජනීය වස්තුවක් වශයෙන් භාවිතා කිරීම.

විශේෂිත ම වූ ක්‍රියාවලියක් ලෙස හඳුනා ගත හැකි ය. ද්විකපාටකයන් පිළිබඳ තොරතුරු විමර්ශනයේ දී විශේෂ අවධානයක් ආගමික පසුබිම වෙත යොමු වී ඇති බව හඳුනාගත හැකි ය. පුරාවිද්‍යාත්මක සාධක වලට අනුව විවිධ ස්ථාන වල සිදු කරන ලද කැණීම් තුළින් මේ තත්ත්වය වටහා ගැනීමට හැකියාව ලැබේ. එහි දී ජේතවනාරාමය ආශ්‍රයෙන් සිදු කරන ලද කැණීම් තුළින් ද්විකපාටකයන්ගේ සාධක රැසක් හමු වී ඇත. එහි දී පමණක් නොව විවිධ බෞද්ධාගමික ස්ථාන වලින් ද හමු වී ඇත. මෙහි දී හික්ෂුන් වහන්සේලා වැඩ සිටි පූජනීය භූමිය තුළ ද්විකපාටකයන් හමුවීම පිළිබඳ ප්‍රශ්නාර්ථයක් කෙනෙකුට නැඟිය හැකි ය. ඒ අනුව බෙල්ලන් වර්ග පූජා කිරීම සහ ද්විතියික (මාල, වළලු, මුදු ආදී විවිධ වූ) නිර්මාණ පූජා කිරීම ඔස්සේ ආගමික ස්ථාන වලදී බෙල්ලන් හමුවන්නට ඇතැයි යන කියමන සනාථ කරන්නකි (ජයසූරිය,2005:40). සක් පිඹීම සඳහා හක් බෙල්ලන් භාවිතා කර ඇත. ඇතැම් විට ද්විකපාටකයන් ආර්ථික මාධ්‍යයක් ලෙස භාවිත කරන්නට ඇතැයි උපකල්පනය කළ හැකි ය. එසේ වුවා නම් ආර්ථික වටිනාකමක් සහිත වස්තූන් ලෙස මෙම බෙල්ලන් එ කල විහාරාරාම වලට පූජා කිරීමට වැඩි අවකාශයක් තිබේ.

ආහාරයන් සඳහා භාවිත කිරීම.

අතීත මානවයා විසින් බෙල්ලන් ආහාරයට ගැනීම දීර්ඝ කාලයක් තිස්සේ සිදු කර ඇති බවට විශේෂයෙන් ගුහා ආශිත කැණීම් මගින් සනාථ වී ඇත. ඒ අනුව බලන කල්හි ලෝක ඉතිහාසයේ දී බෙල්ලන් ආහාර සඳහා භාවිත කළ බවට පැරණි ම සාධක හමුවන්නේ ප්‍රංශයෙනි. ප්‍රංශයේ ටෙරා අමටා අදින් වසර 300 000 ක් පැරණි සාධක හමුවීම. දකුණු අප්‍රිකාවේ බොලොම්බස් ගුහාව අදින් වසර 140 000 ක් පැරණි සාධක හමුවීම. ඔස්ට්‍රේලියාවේ සන්දර්භයකින් ද පැරණි සාධක හමු වීම.

නමුත් ශ්‍රී ලංකාවේ සාමූදායික සම්පත් භාවිත කළ බවට පැරණි ම සාධක හමුවන්නේ ප්‍රාග් ඓතිහාසික මධ්‍යශිලා අවධියේදී ය. වෙරළබඩ වැලිකඳු තුළ වූ ඇතැම් පැරණි සාධක විවිධ සර්ම කලාපීය දේශගුණ තත්ත්වයන් නිසා විනාශයට පත් වන්නට ඇතැයි විශ්වාස කළ හැකි ය. භූ විද්‍යානුකූල ව මයෝසීන පාංශු සංකීර්ණය වයඹ හා උතුරුදිග වෙරළබඩ කලාපයත්, ගිණිකොන හා දකුණු දිග කලාපය දක්වාත් විහිදී තිබේ. ලංකාවේ මෙම වැලිකඳුවල සමුද්‍ර ආශ්‍රිත තොරතුරු සැලකිය යුතු සාධක ප්‍රමාණයක් ශේෂ වී ඇත. ඒ තුළ ද්විකපාට බෙල්ලන් නිධි දැකගැනීමට හැකිවීම විශේෂත්වයකි. 1972 දී සිරාන් දැරණියගලයන් විසින් ඉරණමඩු සංකීර්ණයේ පැරණි බව නිශ්චය කිරීමේ පර්යේෂණ සිදු කරන ලදී. මේ යටතේ ස්ථාන 50 ක් අධ්‍යයනයට ලක් කර ඇත. බුන්දල වෙරළ ආශ්‍රිත ව සිදුකරන ලද පුරාවිද්‍යා කැණීම් මගින් මධ්‍ය පුරා ශිලා යුගය නියෝජනය කරනු ලබන තිරුවාණා හා කහද මෙවලම් හඳුනාගෙන තිබේ. ඉරණමඩු සංකීර්ණයෙන් හමුවන පුරාකෘති සහ වැලි බොරළු ස්තරයන්ගේ කාලනිර්ණයන් සමඟ මෙම භූමිය අදින් වසර 125.000 කට පෙර කාලයක සිට 250.000 දක්වා

කාලය තුළ ක්‍රියාත්මක වන පරිසර පද්ධතියක් පැවතී ඇති බව පුරාවිද්‍යාත්මක කැණීම් මගින් අනාවරණය කර ගෙන ඇත. ද්විකපාටකයන්ගේ නිධි විශාල ප්‍රමාණයක් ඒ ආශ්‍රිත කලාප වලින් හමු වීම විශේෂත්වයකි. එ බැවින් ප්‍රාග් මානවයා තම ආහාර සඳහා බෙල්ලන් භාවිත කරන්නට ඇති බව උපකල්පනය කළ හැකි ය.

සමුද්‍රයත් සමඟ නිරන්තර සබඳතා දැක්වූ මානවයෙක් ලෙස අපට බලංගොඩ මානවයා පෙන්වා දිය හැකි ය. මෙකී සබඳතාවයන් නිසා ම මොහු “ hunter fishermen gatherers ” යනුවෙන් හැඳින්විය. හොලෝසීන කාලපරිච්ඡේදයේ දී මුහුදු ජල මට්ටම ඉහල යාමත් සමඟ ජල මාර්ගවල සහ උදම් කලාපයේ බෙල්ලන්ගේ ද වර්ධනය වැඩි වන්නට විය. මෙම පාරිසරික වෙනස්වීමට බලංගොඩ මානවයා අනුවර්තනය වන්නට ඇත. එබැවින් මොවුන්ගේ ජීවනෝපාය මුහුදාශ්‍රිත ව සිදු කරන්නට ඇත. මෙලෙස මුහුදු බෙල්ලන් හමුවන ස්ථානයක් ලෙස බුන්දල පතිරාජවෙල පෙන්වා දිය හැකි ය. මෙය අදින් වසර 74000-64000 සහ 28000 කාලයට අයත් ලෙස සැලකේ (Deraniyagala,1981:148). කුරුවිට බටදොඹලෙන ගුහාව 7 වැනි පාංශු ස්තරයෙන් අදින් වසර 37000 ක් පැරණි බෙලි කටු විශේෂ සොයා ගෙන ඇත. පශ්චාත් ජලයීයෝජිත අවධියට අයත් ද්විකපාට බටදොඹලෙන කාලනිර්ණයෙන් අදින් වසර 13500 දක්වා පැරණි බවට සාධක හමු වේ. (Deraniyagala,1992,314) එ නම් ප්‍රාග් ඓතිහාසික මානවයා විසින් මෙම ද්විකපාටයන් ආහාරක් වශයෙන් ගත්තා යන උපකල්පනය ලබාගත හැකි ය. එමෙන් ම ඔවුන් ආහාර සඳහා ලුණු අවශ්‍යතාවය ද සපුරා ලන්නට ඇත්තේ මුහුදු බෙල්ලන්ලෙනි.

මුතු ලබා ගැනීම සඳහා

ද්විකපාට වර්ගයට අයත් වන මුතු බෙල්ලන්ට සුවිශේෂී ස්ථානයක් ලැබේ. එමෙන් ම ආර්ථික වටිනාකමක් ඇති සත්ත්වයෙකු ලෙසත් හඳුන්වා දීමට පුළුවන. මුතු බෙල්ලා ඉතාමත් මුදු ශරීරයකින් සහ කුඩා පාද වලින් සමන්විත වේ.

විජය රජු මැණික් සහ මුතු සමඟ පාණ්ඩය රජුට පණිඩියක් යැවූ බවට මහාවංසයේ සඳහන් වේ. “ ස්වාමි වූ විජය කුමරහට පඩි රජු මිණි මුතු ආදී මහාසාර..... ” (මව. vii:50).

මුතු වර්ග 8 ක් පහළ විමක් පිළිබඳ ව දේවානම්පියතිස්ස රජුගේ රාජාභිෂේකයේ දී සඳහන් වේ. ඒවා “ හය මුතුය, ගජ මුතුය, රථ මුතුය, ආමලකී මුතුය, වලලු මුතුය, අංගුලිවෙදක මුතුය, කකුද්ද මුතුය, ප්‍රකෘති මුතුය යන මේ අට ජාති ඇති මුක්තාවෝ මුහුදින් නැගී වෙරළෙහි වැටියක් සේ සිටගත්තාහ ” (මව:xi,14-17).

රුවන්වැලි සෑය පිළිසකර කිරීමේ කතා පුවතේ දී ද මුතු පිළිබඳ සඳහන් වේ. රුවන්වැලිසෑය ඉදිකිරීම සඳහා විවිධ පෙදෙස් වලින් අමුද්‍රව්‍යය රැගෙන එන්නට විය. එහි විස්තර වන ආකාරයට උරුවෙල ග්‍රාමයේ දී මුතු ලබා දුන් බවට සඳහන් වේ. අනුරාධපුර නගරයට බටහිර දෙසට යොදුන් 5 ක් වන්නට මෙම ග්‍රාමය පිහිටුවා ඇත. “පුරයෙන් බටහිර පස පස් යොදුනකින් මත්තෙහි උරුවෙල් පටුනෙහි මහ ඇඹුලුපල පමණ වූ මුතුපල අතරතුරු ”(මව.xxvii:36-38).

කල්පිටිය දීර්ඝ කාලයක් තිස්සේ මුතු ලබා ගන්නා ගම්මානයක් ලෙස ප්‍රසිද්ධ ය. මෙම ගම්මානයේ වැසියන් විශාල මුතු ප්‍රමාණයක් එකතු කර වෙරළ දිග පැමිණි දුටුගැමුණු රජුට ලබා දුන් බවට ද මහාවංසයේ සඳහන් වේ. තව ද පරාක්‍රම රජුගේ කණ්ඩායම සාමුද්‍රික කටයුත්තක දී මුතු බටහිර වෙරළ දී සොයා ගත් බවට සඳහන් වේ. මේ අනුව අපේ අතීත රජ දරුවන් පවා ද්විකපාට බෙල්ලන් ගේ මුතු පරිහරණය කර ඇති මේ තොරතුරු අනුව පැහැදිලි වේ.

මීට අනුරාධපුර දක්බිණ ස්ථූප කැණීමේ දී උතුරු වාහල්කඩින් දිරාපත් වී ගිය කරඬුවකින් මුතු කිහිපයක් හමු විය. මිහින්තලේ කඳු මුදුන පිහිටි ස්තූපයෙන් කරඬුවක් හමු විය. එහි තිබී මුතු 3 ක් ජේසා වළලු වලට සම්බන්ධ කර අලංකාර ලෙස නිර්මාණය කර තිබේ. එමෙන් ම මෙම කරඬුවේ තවත් මුතු කිහිපයක් තැන්පත් කර තිබිණි. මුතු බෙල්ලන් ප්‍රධාන ම ආර්ථික ක්‍රියාවලයක් බව මුල් ඓතිහාසික කාල පරිච්ඡේදයේ දී රාජාවලියේ සඳහන් වේ. එමෙන් ම කැලණිතිස්ස රජුගේ ක්‍රියාකලාපය හේතු කොට ගෙන මුතු කර්මාන්ත ගම්මාන 470 ක් පමණ ගිලිහී ගොස් ඇත (Rajawaliya.1923:30).

ශිලා ලිපි වල ද මුතු පිළිබඳ සඳහන් වේ. ඒ නිශ්ශංකමල්ල රජුගේ ගල්පොත ශිලා ලිපිය, රත්කොත දැගැබ ටැම් ලිපිය සහ ඔහුගේ තවත් සෙල්ලිපි වල මේ පිළිබඳ සඳහන් ය. රජු දුප්පත් වැසියන් සඳහා මුතු සහ වටිනා ද්‍රව්‍ය ලබා දුන් බවට සඳහන් වේ. අයබදු ගැනීම ආදිය නවත්වා මහජනයාට සහනය දීම හා තම පුත්‍ර වීරබාහු හා සුභද්‍ර බිසවගේ බරට රන්, රිදී, මුතු, මැණික් පරිත්‍යාග කළ බව අනුරපුර සෙල් ලිපියේ සඳහන් වේ (අමරවංශ හිමි,1969:382).

එමෙන් ම සංදේශ කාව්‍යයන්ගේ ද මුතු පිළිබඳ සඳහන් වේ. කෝකිල සන්දේශ කාව්‍යය පුරාවට මුතු පිළිබඳ සඳහන් හමු වේ. මුතු පටින් දිළිසෙන වර්ණවත් වූ ගෙල පළඳනාවක් පිළිබඳ ව ද මෙහි සඳහන් වේ.

“ලෙලෙ මුතුපටින් දිලිහෙන උවන සඳ සරා”(වීරසිංහ,2005:07).

“හැමකල් දිමුතු මුතු වැලි තුළ මළ පවුර” (එම,2005:11).

“කර කිර ණින් මිණි මුතු විලැ තඹුරු කැල” (එම,2005:13).

“දු ලනා පුලිනතල මඟ මඟ මුතු පැහැස රම”(එම,2005:21).

තිසර සන්දේශ කතුවරයා ද අවස්ථා රැසක දී මුතු පිළිබඳ ව සඳහන් කර ඇත.

“පැහැසර විදු විදුම රන් මිණි මුතු නිතොර” (ගුණසේකර ,1986:15)

“පෙණ මුතු ලැලින් සැදි දලනිඳු සතෙපා”(එම,1986:21).

සැලලිහිණි සන්දේශයේ දී ද මුතු පිළිබඳ ව තොරතුරු හමුවන අතර ම මුතු පිළිබඳ ව ව්‍යායංගාර්ථ මවයි.

“වෙලළසැ ගැවසි මුතු සක් පබළු බබලන ” “ බන්තේ මරා මිණි දුල පබළු මුතු පට ” (සැලලිහිණිය,2001:22-23). ආදී වශයෙන් සඳහන් වේ.

මුතු ලබා ගැනීම සඳහා කිමිදීම කර්මාන්තයක් වශයෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ ස්ථාපිත වීම වෙරළබඩ කලාපයේ ජන සංයුතිය සකස් වීම කෙරෙහි ද බලපාන්නට ඇත. යුරෝපීයන් ද වෘත්තීය මට්ටමෙන් මුතු කිමිදුම්කරුවන් ලෙස සහභාගී වූ බවට වාර්තා ඇත්තේ එක් අවස්ථාවක දී පමණි (සිරිවර්ධන,2013:87). ඉස්ලාමීය හක්කියන් මුතු කිමිදීම සඳහා ඉහළ දායකත්වයක් සැපයූ බවට තොරතුරු වාර්තා වේ. මේ අනුව අතීතයේ පටන් විවිධ අවස්ථාවන්හි විවිධ ජාතීන් කුලයන් විසින් මුතු ලබා ගැනීම සිදු කර ඇත. එ මගින් ආර්ථික වශයෙන් වටිනාමක් ඇති සත්ත්වයෙකු ලෙස මුතු බෙල්ලා හඳුනාගත හැකි ය. අතීතයේ සිට ද්විකපාටකයන් මිනිසා විසින් සිය ප්‍රයෝජනයන් සඳහා භාවිත කර ඇති බව මේ අනුව හඳුනාගත හැකි ය.

ආහරණ ලෙස භාවිත කිරීම

ප්‍රාග් ඓතිහාසික වාසස්ථාන වලින් සත්ත්ව අවශේෂ වලින් නිර්මිත පලඳනා හා පබළු වාර්තා වී ඇති අතර ඒවා දකුණු ආසියාවෙන් හමුවන පැරණි ම මානව කෘති ලෙස මේවා සැලකිය හැකි ය. කුරුවිට බටදොඹලෙන අදින් වසර 37,000 කටත් වඩා පැරණි බව කාලනිර්ණය කර ඇත. බටදොඹලෙනින් සමුද්‍ර බෙලි කවචයකින් නිර්මිත පබළුවක් හමු වේ. මෙය සිදුරු කොට පලඳනාවක් ලෙස භාවිත කරන්නට ඇති බව උපකල්පනය කර තිබේ. අප රටේ හමුවන පැරණිතම පබළුවක් ලෙස මෙය හඳුන්වා දිය හැකි ය (මනමේන්ද-ආරච්චි,2013:02). මෙම පබළුව දෙපියන් බෙලිකටු කොටසකින් නිර්මාණය කර ඇත. ඕවලාකාර හැඩතිය. බටදොඹලෙන 6 වැනි ස්තරයෙන් හමු වූ පලඳනාව අදින් වසර 16,000 - 14,300 කාලයට අයත් වේ. මීට අමතර ව කුරගලෙන් ද ද්විකපාට පලඳනාවන් හමු වී තිබේ. ඒ අනුව අතීතයේ පටන් ම මානවයා විසින් සමුද්‍ර ජීවියෙකු වශයෙන් සැලකෙන ද්විකපාට බෙල්ලන් සිය ආහරණ සඳහා භාවිතා කළ බවට පැහැදිලි ශාක්ෂි හමුවීම විශේෂයෙන් පෙන්වා දීමට හැකි ය.

අභිචාර ක්‍රමයක් ලෙස භාවිත කිරීම

ප්‍රාග් මානවයාගේ අභිචාර ගැන කතා කිරීමේ දී ද ඔවුනොවුන්ගේ ඵ්දිනෙදා ආහාර පරිභෝජන රටාව සහ ඔවුන් පරිහරණය කළ දෑ පිළිබඳ ව අවබෝධයක් ලබාගත හැකි ය. එනම් භූමදානය කර ඇති ආකාරය පිළිබඳ කතා කිරීමේ දී ප්‍රාග් මානවයාගේ අභිචාර විධි පිළිබඳ තොරතුරු හමු වේ. මිනිසුන් මියගිය පසු භූමදානය කර ඇති දිශාවත් සිරුර සකසා ඇති ආකාරයත් වැදගත් ය. එමෙන් ම ඔවුන් පරිහරණය කළ ද්‍රව්‍යය ආහාරයට ගත් දේවලුන් ආහරණ ශිලා ආයුධ ආදිය මේ තුළ තැන්පත් කර ඇත. මිනිසුන්ගේ මැණික්හාමිගේ මළසිරුර හමු වී ඇත්තේ ද සිප්පි කටු ඉතාමත් ව බහුල ව ඇති ස්ථානයක දී බව මාතර තාරකා කොටුව කෞතුකාගාරයේ එය ප්‍රදර්ශනය කර ඇති අයුරින් ම පැහැදිලි වේ. මෙම මානවයා ද්විකපාටයන් ආහාරයට ගන්නට ඇත. එසේත් නැත්නම් සිප්පි ඵ්දිනෙදා පිවිතයේ දී පරිහරණය කරන්නට ඇත. කුමක් හෝ මතු ආත්ම භාවයක් පිළිබඳ ව මෙවැනි අභිචාර ක්‍රම ඔස්සේ ඔවුන් බලාපොරොත්තු වන්නට ඇතැයි උපකල්පනය කළ හැකි ය. එමෙන් ම අතීත මානවයා සාමුද්‍රික ද්විකපාටයන් සමඟ පැවති සබඳතාව මේ තුළින් ද පැහැදිලි වේ.

බදාම සවි කිරීම සඳහා සීමෙන්ති සඳහා අමු ද්‍රව්‍යයක් ලෙස

ද්විකපාට කවචයන් බදාම සවි කිරීමේ මාධ්‍යයක් ලෙස ද යොදාගෙන තිබේ. එනම් කැල්සියම් අඩංගු මෙම කවච බදාම සමඟ මිශ්‍ර කිරීමෙන් ශක්තිමත් බවක් දැඩිබවක් කල්පැවත්ම යන ගුණාංගයෙන් සමත් වේ. වෙරළාශ්‍රිත විහාර සංකීර්ණ ආශ්‍රයෙන් බහුල ව මෙම බදාම සවි කිරීමේ මාධ්‍යයක් ලෙස ද්විකපාට කවච භාවිත කර ඇත. එමෙන්ම ගාලු කොටුව ආශ්‍රයෙන් ද මෙය දැකගැනීමට පුළුවන. ඊට අමතර ව රට අභ්‍යන්තරයේ විහාර සංකීර්ණ වලින් බදාම සවි කිරීමේ මාධ්‍යයක් ලෙස භාවිත කර ඇත. වර්තමානයේ දී ද සීමෙන්ති සෑදීම සඳහා අමුද්‍රව්‍යයක් වශයෙන් භාවිතා කරනු ලබන්නාවූ අරුවක්කාරු ප්‍රදේශයේ මයෝසීන ස්ථරය අතීතයේ මුහුදු සහිත ප්‍රදේශයකි. ඒ අනුව අතීතයේ බෙල්ලන් ගහණ ප්‍රදේශයක් ව පවතින්නට ඇත.

ආර්ථික මාධ්‍යයක් වශයෙන් භාවිත කිරීම සහ ඇතැම් රටවල ගණනය කිරීම් සඳහාද බෙලි කවච හා සිප්පි යොදා ගැනීම.

රට අභ්‍යන්තරයෙන් ද ද්විකපාටයන් පිළිබඳ වාර්තා වේ. අනුරාධපුර ඇතුළු නුවර සල්ගහවත්ත (A.S.W.88-89) කැණීමේදී ද සාධක හමු වී ඇත. මීට අමතර ව ඉන්දීය කොදෙව් දූපත් වල බෙලිකටු මුදල් ලෙස භාවිතා කර ඇත. නිශ්චිත කරන ලද මුදල් ඒකක ලෙස යම් යම් රටවල සිප්පි, සත්ත්ව හම්, විවිධ ඇට වර්ග එක එක රටවල දී භාවිතා කර ඇත. චීනයේ මුදල් සම්බන්ධ සෑම කාරණයන්ට ම බෙල්ලා සම්බන්ධ වීම විශේෂ වේ. මුදල් සම්බන්ධ දේ ප්‍රකාශ කිරීමේ දී කවච සලකුණ යොදා ගෙන ඇත. සිගාල ජාතකයේ “සිප්පිකානා”යනුවෙන් හඳුන්වා ඇත්තේ මුදල් ඒකකයක් වශයෙන් සිප්පි කටු භාවිත කිරීමයි. එ නම් වෙළඳ මාධ්‍යයක් ලෙස සිප්පි මොවුන් උපයෝගී කර ගෙන තිබේ.

යථෝක්ත තොරතුරු වලට අනුව පැහැදිලි වන්නේ දූර අතීතයේ පටන් ම මිනිසා විසින් සිය අවශ්‍යතා ඉටු කර ගැනීම සඳහා මුහුදු බෙලි විශේෂයක් වූ මෘද්වංශික වර්ගයක් වන ද්විකපාට බෙල්ලන් උපයෝගී කර ගත් බවත් රට අභ්‍යන්තරයේ සිටි මානවයා පවා මුහුදු සමඟ සබඳතා පවත්වා ඇති බවත් මෙහිදී මනාව විවරණය කර ගත හැකි ය. පූජනීය වස්තුවක් ලෙසත්, ආහාරයන් සඳහාත්, මුතු ලබා ගැනීම සඳහාත්, ආහරණ ලෙස භාවිත කිරීමත්, අභිවාර ක්‍රමයක් ලෙස භාවිත කිරීමත් බදාම සවි කිරීම සඳහා සහ සීමෙන්ති නිශ්පාදනයන් ආර්ථික මාධ්‍යයක් වශයෙන් භාවිත කිරීමටත් ඇතැම් රටවල ගණනය කිරීම් සඳහාද මෘද්වංශික ද්විකපාට බෙල්ලන් යොදා ගැනීම අතීතයේ පටන් ම සිදු වී ඇති බව පුරාවිද්‍යාත්මක හා ඓතිහාසික සාධක මගින් අනාවරණය කර ගත හැකි ය.

ආශ්‍රේය ග්‍රන්ථ හා ලිපි නාමාවලිය

අමරවංශ හිමි, කොත්මලේ. 1969, *ලක්දිව සෙල්ලිපි*, සීමාසහිත ඇම්. ඩී ගුණසේන සහ සමාගම.

ප්‍රනාන්දු, ශ්‍රී ලංකාවේ වෙරළාසවික ද්වීපපාට බෙල්ලන් පිළිබඳ පරිසර පුරාවිද්‍යාත්මක අධ්‍යයනයක් 2013, අමුද්‍රිත.

ගලහිටියාව, සෝමා. *විස්තරාත්මක සැලලිහිණි සන්දේශය*, එස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ, 675, මරදාන පාර කොළඹ 10.

බන්දුසේන, ගුණසේකර. 1986, *තිසර සන්දේශය*, ඇස් ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ, 675, මරදාන පාර කොළඹ 10.

විරුවන් හිමි, තිලක.2005 *කෝකිල සන්දේශය*, සංස්: අබයරත්න වීරසිංහ, කොලඹ විජය මුද්‍රණාලය, 181, පළමුවන මරදාන, කොළඹ 10.

සැලලිහිණි සංදේශය. 2001, සංස්කරණය,අධ්‍යාපන ප්‍රකාශන දෙපාර්ට්මේන්තුව.

Fernando,malik.2009, *Shells of the Sri Lanka Ses Shore*, Biodiversity Secretariat, Ministry of Environment.

Siriwardana,T. 2009 *Utilization of Marine Mollusc: An Archaeological Study, Un published.*

සඟරා

අධිකාරි, ගාමිණී. ප්‍රේමරත්න, එස්. ආර්. මනමේන්ද-ආරච්චි. 2013, *ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රාග් ඓතිහාසික යුගයට අයත් බෙල්ලන්ගෙන් නිර්මිත පබළු හා පළඳනා*, The Journal of Archaeology and Heritage Studies" සංස්: චන්දන රෝහණ විතානාච්චි, පුරාවිද්‍යාව හා උරුමකළමණාකරන අධ්‍යයනාංශය, රජරට විශ්වවිද්‍යාලය.

ජයසූරිය,මේනකා.2005, *ජේතවනයේ සහ ඉසුරුමුණියේ බෙල්ලන් ආශ්‍රිත මානවවංශ පුරාවිද්‍යාත්මක අධ්‍යයනයක්*, වැලිපිල, සංස්: ඩී. කුසිත මැන්දිස්, ඒකාබද්ධ පුරාවිද්‍යා උපාධිධාරී සංගමය, මධ්‍යම සංස්කෘතික අරමුදල.

සිරිවර්ධන, තිලංක මනෝජ්. *ලක්දිව මුතු කර්මාන්තයට දායකත්වය සැපයූ ඉස්ලාමීය, දුවිඩ සහ වෙනත් ජනවර්ග පිළිබඳ මානව වංශ විද්‍යාත්මක අධ්‍යයනයක්*, The Journal of Archaeology and Heritage Studies, සංස්: තිස්ස වීරසේකර, පුරාවිද්‍යාව හා උරුමකළමණාකරන අධ්‍යයනාංශය, රජරට විශ්වවිද්‍යාලය.